

Hoewel de totstandkoming van de TorenTuin in Zaltbommel niet over rozen ging, is het verhaal eenvoudig. In maart 2013 ontstond het plan een braakliggend terrein tijdelijk als buurttuin te gaan gebruiken, geen 'hipster-tuin' met bakken of 'stadslandbouw' maar samen ploeteren in openbare aarde. Mijn wilde ideeën legde ik voor aan mijn mede-buurtbewoners en tot mijn verbazing vielen die ideeën in vruchtbare aarde. Haken en ogen doemden op: toestemming, vernielingsgevaar, sociale onveiligheid, hondenpoep en financiën. Samen maakten we een basisontwerp met een moestuin, een boomgaard, wandelroute, speelnatuur en een speelwei, waarbij we slim gebruik maakten van aarden walletjes als ruimte-indeling. Al in mei 2013 konden we met een grote groep buurtbewoners, een kleine provinciale startsubsidie en een berg compost van start in de keiharde, vastgereden kleigrond. We sloegen een put en kochten een handpomp, mede mogelijk gemaakt door een spontaan georganiseerde loterij. In juni volgde de feestelijke opening. De gebruiks-overeenkomst die we als 'Stichting TorenTuin Zaltbommel' sloten is inmiddels verlengd tot juli 2016.

Als bestuur en vrijwilligers hebben de TorenTuin, die ook landelijk niet onopgemerkt bleef. In oktober 2013 werden we verkozen tot Icoonproject Gelderland van Groen Dichterbij. Maar er zijn ook schaduwkanten. Veel van onze initiatieven zijn voor anderen soms 'avontuurlijk'. Samenwerken met buurtgenoten en met instanties zoals de gemeente kost veel energie. Het is

Verspenen van zaailingen met de hulp van Grenzeloze Vrouwen

FOTO: S. AUTEUR

Oogsten in de zomer van 2014

De TorenTuin in Zaltbommel

CARIEN VAN BOXTEL

makkelijker een boom in je eigen tuin te planten dan in de openbare ruimte. Als al die hobbels zijn genomen is de voldoening erna groot. De tuin floreert en we vieren allerlei feestjes in de TorenTuin, zoals BurenDag met een maaltijd van eigen oogst voor 60 buurtbewoners, Sint Maarten; er zijn tuinlessen van de basisscholen en de Toffe TorenTuintjes, het kinderproject van de TorenTuin. We zijn trots dat de 'Grenzeloze Vrouwen' zijn aangehaakt, zij helpen ons en wij leren op onze beurt weer van hen. We zijn vrijwel financieel onafhankelijk van de overheid omdat we leven van giften en de opbrengst van onze eigen honing, plukbloemen en groenten. Dagelijks voelen we de waardering, van de bezoekers in de tuin, op straat, in winkels, op de sociale media en in de plaatselijke kranten. Omdat we een breed publiek aanspreken, geen politiek bedrijven en geen ingewikkelde idealen koesteren, kunnen we rekenen op steun uit alle lagen van de bevolking. Er is bewust geen hek om het terrein, we gaan uit van vertrouwen en de 'sociale ogen'.

Het groen en het tuinieren zijn belangrijk, maar de TorenTuin is vooral een project met mensen die elkaar tevoren niet kenden, elkaar nu ontmoeten in de TorenTuin en lief en leed delen aan de tuintafel. Als je samen tuiniert buiten je eigen perken of schutting, leert over alles wat groeit en bloeit en verantwoordelijkheid neemt voor je eigen omgeving, ontstaan bijzondere en onverwachte verbindingen. Terwijl ik dit schrijf is het begin winter. Voor veel vrijwilligers lonkt de kachel; de opkomst op de zondagochtend, de

reguliere ochtend waarop gewerkt wordt, neemt wat af. Veel vrijwilligers die geen tuinier zijn verbazen zich over het tuinwerk dat ook in de winter nodig blijft. 'We hebben vorige maand toch al geschoffeld?' De trouwe vrijwilligers genieten van dit verstilde seizoen: de natuur in rust, de bijen in hun kasten, de geur van rulle compost, de zaadhoofden, de boomsilhouetten en vogels in het aangrenzende singelpark van De Virieu. We schonen de bedden, stoken vuurtjes, planten duizenden stinzenbollen, snoeien trots de hoogstamboomgaard en timmeren een prachtig kippenhok van gevonden hout, samen met een ploegje scholieren en de wat ongepolijste buurman, die luidruchtig commentaar levert, maar nooit te beroerd is om te spitten. ■

Carien van Boxel is zelfstandig tuin- en landschapsontwerper en nam het initiatief voor de TorenTuin

Op zondagochtend, de reguliere ochtend waarop gewerkt wordt, werken in de moestuin

